

330.3
Г27

В.М. ГЕЄЦЬ

**ФЕНОМЕН
НЕСТАБІЛЬНОСТІ –
ВИКЛИК
ЕКОНОМІЧНОМУ
РОЗВИТКУ**

НАЦІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ЕКОНОМІКИ
ТА ПРОГНОЗУВАННЯ
НАЦІОНАЛЬНОЇ
АКАДЕМІЇ НАУК УКРАЇНИ»

NATIONAL ACADEMY
OF SCIENCES OF UKRAINE
STATE ORGANIZATION
«INSTITUTE OF THE ECONOMY
AND FORECASTING
OF THE NATIONAL ACADEMY
OF SCIENCES OF UKRAINE»

Valeriy HEYETS

**THE PHENOMENON
OF INSTABILITY
AS A CHALLENGE
TO ECONOMIC
DEVELOPMENT**

Kyiv
Akademperiodyka
2020

В.М. ГЕЄЦЬ

**ФЕНОМЕН
НЕСТАБІЛЬНОСТІ -
ВИКЛИК
ЕКОНОМІЧНОМУ
РОЗВИТКУ**

Київ
Академперіодика
2020

УДК 330.341+338.27

Г28

<https://doi.org/10.15407/akademperiodyka.403.456>

Рецензенти:

В.Р. СІДЕНКО, д-р екон. наук, чл.-кор. НАН України,
науковий консультант з економічних питань
Українського центру економічних і політичних досліджень
імені Олександра Разумкова

О. М. БАЛАКІРЄВА, канд. соціол. наук,
зав. відділу моніторингових досліджень соціально-економічних
трансформацій Державної установи «Інститут економіки
та прогнозування Національної академії наук України»

Рекомендовано до друку

*Вченою радою Державної установи «Інститут економіки
та прогнозування Національної академії наук України»
(протокол від 10.07.2019 № 9)*

Видання здійснено за кошти

**Цільової комплексної програми «Створення та розвиток
науково-видавничого комплексу НАН України»**

Геєць В.М.

Г28 Феномен нестабільності — виклик економічному розвитку / В. М. Геєць; НАН України, ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». — Київ: Академперіодика, 2020. — 456 с.

ISBN 978-966-360-403-9

Монографія є результатом застосування феноменологічного підходу до пошуку відповідей на виклики, породжені глобальною нестабільністю, загостренням суперечностей глобалізації та національного розвитку, політичною та економічною турбулентністю. Розкрито значення соціалізації як технології зростання соціального капіталу та ендогенізації економічного розвитку для підвищення соціальної якості життєдіяльності суспільства. Показано, що серцевиною досягнення раціонального взаємозв'язку економічних і політичних трансформацій є перехід від космополітичного універсалізму до еволюційно-інституціонального забезпечення господарського розвитку на основі прагматизму як свідомої економічної, соціальної та етичної дії.

УДК 330.341+338.27

© Державна установа
«Інститут економіки та прогнозування
Національної академії наук України», 2020
© Академперіодика, оформлення, 2020

ISBN 978-966-360-403-9

ЗМІСТ

У пошуках хорошої економіки.....	5
Вступ.....	11
Preface.....	17
Розділ 1	
ГЛОБАЛЬНА НЕСТАБІЛЬНІСТЬ -	
ВИКЛИК СУЧАСНОСТІ І МАЙБУТНЬОМУ	
<hr/>	
1.1. Конфігурація геополітичної карти світу та її проблемність	25
1.2. Політична та економічна турбулентність у глобальному вимірі.....	42
1.3. Трансформація архітекtonіки європейського економічного простору.....	58
1.4. Знову час починати спочатку.....	72
Розділ 2	
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ І ВНУТРІШНІЙ РОЗВИТОК:	
ЕФЕКТИ ВЗАЄМОДІЇ	
<hr/>	
2.1. Єдність і суперечливість глобальних і національних аспектів розвитку.....	83
2.2. Протиріччя глобального характеру та ознаки можливого урівноваження стратегічних інтересів України	104
2.3. Україна у співвідношенні векторів економічної взаємодії з Європейським Союзом і Шанхайською організацією співробітництва.....	111
2.4. Динаміка процесів пошуку національної ідентичності у суспільстві та економіці України.....	123
2.5. Соціогуманітарні складові перетворень в Україні та можливості забезпечення економічного розвитку	139
Розділ 3	
СОЦІАЛЬНО ЗНАЧУЩІ ФОРМИ	
ВЗАЄМОДІЇ НАСЕЛЕННЯ ТА ВИКЛИКИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ	
УКРАЇНСЬКОГО СУСПІЛЬСТВА І ДЕРЖАВИ	
<hr/>	
3.1. Довгострокові виклики життєдіяльності українського суспільства і держави.....	161
3.2. Соціально значущі форми взаємодії у суспільстві України та Європейському Союзу і роль інститутів соціалізації.....	178
3.3. Соціалізація населення в Україні та країнах Європейського Союзу: спільні та відмінні тенденції	199

Розділ 4

ЕНДОГЕНІЗАЦІЯ РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ

4.1. Ендогенізація соціального прогресу як джерела економічного зростання.....	259
4.2. Ендогенізація розвитку економіки у вимірі рівноправності відносин держави, бізнесу та суб'єктів голосування.....	279
4.3. Інституційна обумовленість ендогенізації економічного розвитку.....	300
4.4. Довіра в українських реаліях простору і часу.....	311

Розділ 5

ФОРМУВАННЯ НОВОЇ СОЦІАЛЬНОЇ РЕАЛЬНОСТІ
В СОЦІАЛЬНІЙ ДЕРЖАВІ, ЯКА ТРАНСФОРМУЄТЬСЯ

5.1. Трансформація соціальної реальності на шляху до нової соціальної якості як ресурсу розвитку	329
5.2. Взаємозв'язок чинників соціальних трансформацій і роль держави у забезпеченні соціальної якості	347
5-3. Взаємозв'язок держави, бізнесу і громадянського суспільства щодо формування соціальної якості.....	357
5.4. Електронне урядування та цифрова демократія у трансформації соціальної якості	367

Розділ 6

ОСОБЛИВОСТІ ВЗАЄМОЗВ'ЯЗКУ
ЕКОНОМІЧНИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ ТРАНСФОРМАЦІЙ НА ШЛЯХУ
ДО РЕКОНСТРУКТИВНОГО РОЗВИТКУ ЕКОНОМІКИ УКРАЇНИ

6.1. Від космополітичного універсалізму до еволюційно-інституційного забезпечення господарського розвитку.....	383
6.2. Функціональний розподіл повноважень, намірів і дій основоположних суспільних суб'єктів у моделях демократичного капіталізму.....	400
6.3. Взаємозв'язок економічних і політичних передумов реконструктивного розвитку економіки України	407

Розділ 7

НОВИЙ ПРАГМАТИЗМ -
ІНСТРУМЕНТ ДОСЯГНЕННЯ КРАЩОГО МАЙБУТНЬОГО

7.1. Новий прагматизм — вимога часу.....	425
7.2. Новий прагматизм — свідомо економічна, соціальна і етична дія.....	442
Післямова.....	449
Afterword.....	450

CONTENT

In Search of a Good Economy.....	5
Preface (Ukr.).....	11
Preface.....	17
 Chapter 1	
GLOBAL INSTABILITY	
<u>AS A CHALLENGE TO PRESENT AND FUTURE</u>	
<hr/>	
1.1. Configuration of the Global Geopolitical Map and its Problemy.....	25
1.2. Political and Economic Turbulence on a Global Scale.....	42
1.3. Transformation of the Architectonics of the European Economic Area.....	58
1.4. It is Again Time to Start Over.....	72
 Chapter 2	
GLOBALIZATION AND DOMESTIC DEVELOPMENT:	
<u>THE EFFECTS OF INTERACTION</u>	
<hr/>	
2.1. Unity and Contradiction of Global and National Aspects of Development.....	83
2.2. Contradictions of a Global Nature and Signs of a Possible Balancing of Ukraine's Strategic Interests.....	104
2.3. Ukraine in Relation to the Vectors of Economic Interaction with the EU and the SCO	111
2.4. Dynamics of the Search of National Identity in Ukraine's Society and Economy	123
2.5. Socio-Humanitarian Components of Transformations in Ukraine and Opportunities for Economic Development.....	139
 Chapter 3	
SOCIALLY SIGNIFICANT FORMS	
OF POPULATION INTERACTION AND CHALLENGES	
<u>TO LIVING ASCTIVITIES IN UKRAINIAN SOCIETY AND STATE</u>	
<hr/>	
3.1. Long-Term Challenges to Living Activities of Ukrainian Society and State	161
3.2. Socially Significant Forms of Interaction in the Society of Ukraine and the EU and the Role of Socialization Institutions.....	178
3.3- Population Socialization in Ukraine and the EU: Common and Different Tendencies	199

Chapter 4

ENDOGENIZATION OF ECONOMIC DEVELOPMENT

4.1. Endogenization of Social Progress as a Source of Economic Growth.....	259
4.2. Endogenization of Economic Development in the Dimension of the Equality of Relations Between State, Business and Voters	279
4.3. Institutional Conditionality of the Endogenization of Economic Devel- opment	300
4.4. Trust in the Ukrainian Realities of Space and Time.....	311

Chapter 5

THE FORMATION

OF SOCIAL REALITY IN THE SOCIAL STATE UNDER TRANSFORMATION

5.1. Transformation of Social Reality on the Way to New Social Quality as a Resource for Development.....	329
5.2. Relationship Between the Factors of Social Transformation and the Role of State in Ensuring Social Quality.....	347
5.3. Relationship between the State, Business and Civil Society in the Provi- sion of Social Quality.....	357
5.4. E-Governance and Digital Democracy in Transforming Social Quality.....	367

Chapter 6

PECULIARITIES OF THE INTERACTION

OF ECONOMIC AND POLITICAL TRANSFORMATIONS ON THE WAY
TO RECONSTRUCTIVE DEVELOPMENT OF UKRAINIAN ECONOMY

6.1. From Cosmopolitan Universalism to Evolutionary and Institutional Sup- port for Economic Development	383
6.2. Functional Distribution of Powers, Intentions and Actions of Funda- mental Social Actors in the Models of Democratic Capitalism.....	400
6.3. Relationship between Economic and Political Prerequisites of Recon- structive Development of Ukrainian Economy.....	407

Chapter 7

NEW PRAGMATISM

AS AN INSTRUMENT TO ATTAIN A BETTER FUTURE

7.1. New Pragmatism is a Demand of Time	425
7.2. New Pragmatism is a Conscious Economic, Social and Ethical Action.....	442
Afterword (Ukr.).....	449
Afterword.....	450